

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Факультет технологічної і професійної освіти
Кафедра технологічної і професійної освіти

СИЛАБУС навчальної дисципліни ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Код дисципліни	ОК 5
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-наукова програма	«Початкова освіта»
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні/семінарські заняття
Форми контролю	Екзамен

Інформація про викладача

Викладач (ПШБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Курок Віра Панасівна, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри технологічної і професійної освіти
Контактний телефон	0507515364
E-mail:	virakurok@gmail.com
Профіль викладача	http://gnpu.edu.ua/index.php/ua/pro-universytet/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/240-kurok-vira-panasivna
Консультації	Вівторок 14.00-15.00 ауд. № 83, 3 корпус; за умови дистанційного навчання в цей же час на платформі Zoom, Google Meet

м. Глухів, 2022-2023 навчальний рік

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Технологія наукових досліджень» вивчається здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на першому році навчання в другому семестрі. Освітній процес охоплює лекційні та практичні/семінарські заняття, виконання самостійних робіт, модульної контрольної роботи та підсумковий контроль (іспит).

Місце дисципліни в програмі навчання:

Дисципліну «Технологія наукових досліджень» включено до циклу дисциплін професійної підготовки.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Технологія наукових досліджень» є формування готовності здобувачів освіти виконувати науково-педагогічні дослідження з проблем розвитку вищої та початкової освіти, підготовка до вирішення завдань, пов'язаних з написанням дисертаційної роботи.

Основною виховною метою освітнього компонента є формування культури наукового педагогічного дослідження.

Основними *завданнями* навчальної дисципліни є:

- оволодіння системою знань про методологічні засади, основні етапи та методи наукових досліджень у галузі вищої та початкової освіти;
- усвідомлення значущості й необхідності наукових досліджень у галузі початкової освіти як важливого чинника їх постійного вдосконалення;
- формування умінь виконувати науково-педагогічні дослідження в галузі вищої та початкової освіти;
- розвиток творчих професійно-орієнтованих якостей особистості.

Міжпредметні зв'язки: «Технологія наукових досліджень» є самостійним освітнім компонентом. Читається після вивчення таких навчальних дисциплін: філософія науки, наукова комунікація українською мовою.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач повинен **набути низки компетентностей.**

Інтегральна компетентність згідно до вимог освітньої програми:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері початкової освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

Загальні компетентності згідно до вимог освітньої програми:

ЗК 6. Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками наукового дискурсу, до вільного обговорення професійних, комунікативних проблем в усному та писемному форматах наукового мовлення, на високому рівні презентувати дослідницьку роботу науковій спільноті.

ЗК 7. Здатність до проведення самостійних досліджень на сучасному рівні, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу (лідерство) та підприємливість, ефективно діяти в команді.

Спеціальні компетентності згідно до вимог освітньої програми:

СК 1. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері початкової освіти й на межі спеціальностей і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях освітньої галузі та суміжних галузей, бути визнаними на національному та міжнародному рівнях.

СК 2. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти досліджень, цифрові засоби, інструменти, ресурси й технології для провадження досліджень і створення інновацій у сфері початкової освіти, а також в освітній діяльності.

СК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері початкової та вищої освіти, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 5. Здатність до навчання впродовж життя, безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК 7. Здатність поцінювати й пропагувати високу культуру професійної комунікації, вільно послуговуватися нормами наукового мовлення, розвивати й удосконалювати чуття мови в собі та інших учасників наукового, освітнього дискурсів, усвідомлювати їх цінність, ефективність і важливість, стежити за новітніми публікаціями та нормативними виданнями в початковій і вищій освіті.

СК 8. Здатність до застосування комплексного підходу у виявленні, формулюванні та розв'язанні завдань і проблем початкової та вищої освіти; планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, впроваджувати здобуті результати у вітчизняну систему освіти.

СК 9. Здатність розробляти програми науково-педагогічних досліджень згідно з методологічними підходами; визначати науково-педагогічну проблему, формулювати гіпотезу, мету й завдання наукового пошуку, визначати структуру наукової роботи та рубрикацію її змістового наповнення.

СК 11. Здатність здійснювати кількісну та якісну обробку результатів науково-педагогічного дослідження.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми початкової освіти державною й іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН 3. Формулювати й перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, узагальнювати результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень у сфері початкової освіти.

ПРН 4. Глибоко розуміти загальні принципи та методи педагогічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері початкової освіти та у викладацькій практиці з дотриманням норм професійної та академічної етики.

ПРН 6. Застосовувати сучасні інструменти й технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/ або складної структури, технології роботи з відкритими даними, базами даних та інформаційними системами.

ПРН 7. Застосовувати сучасні методи й інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері початкової освіти й у дотичних міждисциплінарних напрямках, для саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.

ПРН 9. Розробляти й досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, їх наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, організувати освітній процес у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

ПРН 10. Знати, розуміти й усвідомлювати методологічні функції філософії освіти, основні парадигми, закономірності й загальні тенденції розвитку освіти.

ПРН 12. Організувати теоретичне та експериментальне дослідження в галузі вищої та початкової освіти, визначати завдання дослідницького пошуку та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів; проектувати, конструювати,

організовувати й аналізувати власну дослідницько-пошукову діяльність і формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.

ПРН 14. Використовувати цифрові технології для розроблення й реалізації наукових та інноваційних проєктів, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання й професійну практику, розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми в галузі вищої освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів; працювати з сучасними бібліографічними й реферативними базами даних, а також наукометричними платформами.

ПРН 16. Здійснювати пошук і впроваджувати прогресивні ідеї, практики в професійній і науковій діяльності; дотримуватися принципів академічної доброчесності; проявляти авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

ПРН 17. Дбати про власну комунікативну культуру, усвідомлювати необхідність її збагачення та постійного вдосконалення, прагнути до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, побудови кар'єри, командної взаємодії.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

Windows 7, MozillaFirefox, MS Office 2010; OpenOffice.org (11); доступ до електронних журналів бібліотеки; доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; доступ до електронного навчального середовища Moodle; комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка.

2. Організація навчання

Надається перевага інноваційним формам занять та методам навчання, викладання, оцінювання.

Серед методів навчання ОК: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, диспут, дискусія); наочні (демонстрування, ілюстрування); практичні (спостереження, експеримент, виконання вправ, практична робота, робота з інформаційними джерелами, аналіз статистичних даних); інноваційних технологій (опорний конспект, методи інтерактивного навчання, методи проблемного навчання, мультимедійні методи навчання, методи проєктної діяльності, тренінг).

Форми оцінювання ОК: усна (бесіда, захист проєктів, доповідь, повідомлення, коментар опорного конспекту тощо); письмова (самостійна робота за варіантами, виконання індивідуальних завдань, заповнення таблиць, складання схем, виконання вправ тощо); тестова (за закритими тестами, тестами на співставлення, на встановлення послідовності); самоконтроль (самооцінка письмової роботи тощо). Підсумковий контроль – екзамен.

		Практичні/	
--	--	-------------------	--

Тема	Лекції (год.)	семінарські заняття (год.)	СРС (год.)
1. Сутність науково-педагогічного дослідження	2	2	10/13
2. Логіка та етапи наукового науково-педагогічного дослідження	2/1	2/1	10/14
3. Теоретичні методи наукового дослідження	2/0,5	2/1	10/13
4. Емпіричні методи наукового дослідження	2/0,5	2/1	10/13
5. Педагогічний експеримент	4/1	4/1	10/14
6. Застосування методів математичної статистики в дослідженні	2	2	10/13
7. Оформлення результатів науково-педагогічного дослідження	4/2	4/1	10/14
8. Захист наукової роботи	2/1	2/1	10/14
Разом	20/6	20/6	80/108

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів із дисципліни «Технологія наукових досліджень» ґрунтується на *компетентнісному підході*, що передбачає формування в майбутніх фахівців зазначених вище компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Під час проходження семінарських занять та у процесі самостійної роботи аспіранти мають виконати індивідуальні завдання, спрямовані на розв'язання завдань науково-педагогічного дослідження відповідно до обраної теми дисертації.

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Технологія наукових досліджень»:

1. Обґрунтування теми наукового дослідження (дисертації) (актуальність, науковий апарат, зміст) (обсяг – до 5 сторінок).

2. Календарний план виконання наукового дослідження. Розробляється у вигляді таблиці, яка містить такі поля: № етапу; зміст роботи; метод; обсяг; очікуваний результат; термін виконання; примітка (має містити не менше 20 позицій).

3. Аналіз базових понять з теми дослідження (не менше 12 термінів). До кожного з термінів подається не менше 2-х визначень. Зазначається його автор і вихідне джерело. Акцентується увага на найбільш прийнятному для використання у власному дослідженні. На основі аналізу поняттєво-категоріального апарату формулюються авторські тлумачення ключових понять (обсяг – 2-3 сторінки).

4. Опитувальник з теми дослідження. Зазначається мета опитування, контингент респондентів, подається інструкція опитуваним. Кількість запитань – не менше 10 (запитання закриті) (обсяг – 2-3 сторінки).

5. Програма педагогічного експерименту. Зазначаються етапи експериментального дослідження, визначаються завдання кожного етапу, описується методика їх проведення, встановлюються терміни проведення кожного етапу (обсяг – 4-5 сторінок).

6. Наукова стаття з теми дослідження з дотриманням вимог фахового видання. Вимоги до оформлення наукової статті описані у „Віснику Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка” (обсяг –10-12 сторінок).

7. Доповідь на наукову конференцію з теми дослідження у вигляді тез (обсяг – 4 - 5 сторінок).

8. Презентація до доповіді на конференцію (10-14 слайдів). (Презентація подається у електронному вигляді).

Критерії оцінювання:

- усвідомлення ролі й місця наукових досліджень у галузі початкової і вищої освіти в професійному становленні;
- володіння теоретичними відомостями про методологічні засади початкової і вищої освіти, теоретичні основи виконання досліджень;
- знання дидактичних основ початкової і вищої освіти, особливостей освітнього процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти;
- здатність до системного мислення, критики й самокритики, креативності, адаптивності та комунікабельності;
- здатність до здійснення аналізу навчальної та наукової літератури з проблем початкової і вищої освіти;

– уміння систематизувати й узагальнювати теоретичний матеріал із початкової і вищої освіти;

– повнота розкриття питання під час описання чи відповіді;

– уміння визначати ефективні шляхи розв’язання науково-педагогічних завдань, проявляючи при цьому креативний підхід;

– уміння чітко та логічно висловлювати власні думки;

– уміння вести бесіди, переконувати, аргументувати, полемізувати;

– обсяг виконаних завдань;

– своєчасність виконання завдань;

– усвідомлення необхідності постійного самовдосконалення.

Система оцінювання результатів навчання ґрунтується на накопичуванні балів за виконання відповідних видів роботи:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ЄКТС

№з/п	Види навчальної діяльності, кількість тем	Максимальна кількість балів за одну тему	Загальна кількість балів	Форма підсумкового контролю
1.	Індивідуальна робота (8)	6 (1,3,4,5,8), 2 (6),12(2, 7)	56	
2.	Модульна робота (1)	34	34	
3.	Екзамен	10	10	
			100	Екзамен

4. Політика курсу:

Базується на основних засадах академічної доброчесності та відкритості.

5. Інформаційне забезпечення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям : навч. посіб. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

2. Курок В. П., Воїтелева Г. О. Наукові дослідження в підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій: навч. посіб. Глухів. 2018. 270 с.

3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Слово, 2009. 240 с.

4. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. Київ. 2010. 219 с:

5. Методологія і методи наукових досліджень : навч. посіб. / Лівінський О. М. та ін. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. 174 с.

6. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: методичні поради. Київ, 2016. 86 с.

7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Сімферополь, 2000. 168 с.

Допоміжна:

8. Конституція України : офіц.. текст. Київ : КМ, 2012. 96 с.

9. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин : Валгус, 1980. 335 с.

10. Лодатко Є.О. Моделивання в педагогіці: точки відліку. *Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку*. 2010, №1. с.

11. Чайченко Н. Н., Семенов О. М., Артюшкіна Л. М., Рудь О. М. Науково-педагогічне дослідження : навч. посіб. Суми : СОІППО, 2015. 190 с.

12. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ, 2000. 60 с.

Інформаційні ресурси:

13. Закон України «Про вищу освіту»: від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> .

14. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти»: від 18.12.2019 № 392-IX. Дата оновлення: 18.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> .

15. Закон України «Про доступ до публічної інформації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> .

16. Закон України «Про освіту»: від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .

17. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> .

18. Закон України «Про професійну (професійно-технічну освіту)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> .

19. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> .

20. Концепція Нової Української школи. URL: <http://kyrylivka.osv.org.ua/koncepciya-nova-ukrainska-shkola-17-07-43-18-09-2018/>.

21. Наказ МОН України від 16.07.2018 №776 Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> .

22. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року URL: <http://osvita.ua/legislation/other/36322/> .

23. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затвержені Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року, Протокол № 11. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/%d0%a0%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%b5%d0%bd%0%b4%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%96%cc%88-%d0%97%d0%92%d0%9e-%d1%81%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d0%bc%d0%b0-%d0%b7%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b5%d1%87%d0%b5%d0%bd%0%bd%d1%8f-%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%0%be%d1%96%cc%88-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%0%be%d1%81%d1%82%d1%96.pdf>.

24. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015). Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). К., 2015. 32 р. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf .